

Impactul e-Guvernării asupra vieții sociale, politice și economice a statului

Teodora GHERMAN,
doctor în pedagogie, conferențiar universitar,
șef Catedră tehnologii informaționale aplicate,
Academia de Administrare Publică
de pe lângă Președintele Republicii Moldova

SUMMARY

E-Government is a form of democracy, a form of respect for the citizens of the state they represent, but also is a social and economic necessity by the beneficial effects it brings, directly and indirectly, to the whole society and economy. The changes involved in the information society can be considered as a new type of inter-human and social relations, and also a new framework for relations between a country's citizens and their representatives: Government, Parliament, central and local institutions. Public services and government's data for citizens can be easily used in an electronic format, reducing the costs of resources currently involved in their implementation. But most important, it is that e-government offers quality services easily and quickly, removing the bureaucracy encountered in this type of relationship and moreover, it provides transparency, trust and involvement. The article describes what is and what is by meant e-Governance in Moldova, which the costs and the benefits of the Projects implemented in this area are. It also describes the changes made in recent months by the Center of e-Governance under the Government of the Republic of Moldova.

eGuvernarea reprezintă utilizarea tehnologiei informației și telecomunicațiilor și, îndeosebi, a Internetului în toate domeniile guvernării statului care furnizează servicii publice către utilizatori, între care cei mai importanți sunt cetățenii și societățile, cu scopul general de a îmbunătăți serviciile și a le reduce costurile, atât pentru utilizatori cât și pentru furnizorii de servicii.

Interesul internațional pentru eGuvernare este remarcabil, în special în Uniunea Europeană, în America și în statele din Asia de Est și de Sud, state în care se alocă fonduri însemnate și se construiesc strategii și planuri de acțiune detaliate pentru implementarea eServiciilor eGuvernării, cu rezultate pozitive, care fac acțiunea ireversibilă, și eServiciile - de neînlocuit.

Prin programul eGuvernare statele urmăresc alinierea la obiectivele Uniunii Europene. De exemplu, serviciile de eGuvernare prin intermediul portalurilor reduc cheltuielile ad-

ministrației cu peste 30% în prima fază și pot ajunge până la 70% în urma finalizării funcționării acestuia, ele reduc barierele administrative birocratice și ușurează accesul la informațiile și serviciile publice.

Guvernarea electronică este o formă a democrației, o formă de respect al statului față de cetățeanul pe care îl reprezintă, dar și o necesitate socială și economică prin efectele benefice pe care le aduce, direct și indirect, la nivelul întregii societăți și economii.

Guvernarea electronică este responsabilitatea exclusivă a guvernului, care, inclusiv prin folosirea parteneriatului public-privat, are sarcina de a conduce centralizat complexul și îndelungatul proces de implementare a acestuia la nivel național.

Cetățeanul unui stat vrea să fie mobil, să aibă confort în relația cu administrația statului, să știe cine este acesta și să fie deservit ca un *client* care își plătește facturile față de furnizorul său de servicii (e-Services).

E-Serviciile (e-Services) sunt servicii publice oferite cetățenilor de către autorități prin intermediul mijloacelor electronice. Acestea sunt contra plată sau gratuite și pot fi comdate la distanță, rapid, simplu și comod.

Obiectivul general al Guvernului Republicii Moldova este formulat astfel: "Până în 2020 Guvernul va deveni **mai transparent**, **mai performant** și **mai receptiv**, datorită investițiilor inteligente în TI și utilizării masive a acestora în sectorul public." Obiectivul respectiv a fost asumat în cadrul strategiei de e-Transformare.

Scurt istoric. În mai 2005, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Ministerul Dezvoltării Informaționale (MDI) au lansat Proiectul „Implementarea componentei e-Guvernare a Strategiei Naționale de Edificare a Societății Informaționale”. Beneficiarii principali au fost Ministerul Dezvoltării Informaționale, Academia de Administrare Publică și Inspectoratul Fiscal Principal de Stat al Ministerului Finanțelor și Biroul Național de Statistică. Acest pas a fost o continuare logică a proiectului inițiat de Guvernul Republicii Moldova în 2003 care a oferit asistență autorităților naționale în elaborarea Strategiei Naționale de Edificare a Societății Informaționale. Obiectivele principale au urmărit dezvoltarea unui cadru pentru edificarea guvernării electronice în Moldova. Acțiunile întreprinse au fost concentrate pe trei direcții de bază:

- a) asistență politici/evaluare;
- b) instruirea funcționarilor publici;
- c) promovarea serviciilor publice electronice.

În cadrul proiectului au fost elaborate:

- Rapoarte. Studiu de practicabilitate privind implementarea TIC în administrarea publică (2005); rapoarte privind sondajele TIC (2005, 2006, 2007), rapoarte privind capacitățile TIC (2007) și raportul e-Readiness (nivel de pregătire electronică) 2006;

- conceptul e-Guvernare¹ și Conceptul de portal e-Guvernare² (aprobat de Guvern);

- cerințele-standard față de paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet³;

- proiectul de Concept și cerințele tehnice (caietul de sarcini) privind subsistemul de ra-

portare electronică pentru Biroul Național de Statistică;

- un set de instrumente pentru instruire, evaluare și certificare a funcționarilor publici în domeniul TIC și Guvernării electronice (2005-2006);

- conceptul, cerințele tehnice, cadrul legal și Planul de acțiuni privind implementarea sistemului de instruire electronică al Academiei de Administrare Publică pentru funcționarii publici (2007);

- portalul și Sistemul informațional de declarații electronice au fost elaborate, testate și implementate în cadrul IFPS (2006-2007) pentru efectuarea declarațiilor electronice de către cetățeni și mediul de afaceri.

În cadrul proiectului au fost efectuate, de asemenea: evaluarea de către experții internaționali, vizita de studiu a 14 funcționari publici de rang înalt la Academia de Guvernare Electronică din Estonia, desfășurarea unor mese rotunde și prestarea consultanței la nivel local în perioada implementării proiectului care au contribuit la amplificarea conștientizării dezvoltării guvernării electronice; a fost stabilită cooperarea la nivel național între Ministerul Dezvoltării Informaționale, Aparatul Guvernului, Academia de Administrare Publică, Academia de Științe și alte instituții care au participat la ședințele și evenimentele desfășurate cu regularitate.

Proiectul a susținut cooperarea internațională prin asigurarea financiară a oficialilor moldoveni la Summit-ul Mondial pentru Societatea Informațională (Tunis, 2005), Adunarea Europei Electronice de Sud-Est, ședințele și conferințele TIC/e-Guvernare la nivel regional (Tallinn, 2006; Ankara, 2006), vizita de studiu a delegației Inspectoratului Fiscal de Stat din Moldova la autoritatea fiscală din Spania (martie 2007).

Atelierul "Promovarea soluțiilor e-Guvern pentru servicii publice efective, eficiente și sigure" organizat de proiect în cadrul conferinței internaționale BIT+2007 a constituit un eveniment important pentru a împărtăși experiența și analiza impactului TIC moderne asupra politicii și practicii Guvernului.

Proiectul a acordat o atenție deosebită activităților de informare și comunicare prin prisma strategiei de comunicare „Acces@m

Moldova", ce a servit drept bază pentru promovarea beneficiilor e-Guvernării. Implementarea acesteia a fost efectuată prin utilizarea unor anumite instrumente pentru a iniția funcționarii publici în domeniul e-Guvernării: publicații în ziare și reviste, emisiuni TV și radio, site-ul www.e-moldova.md, broșura „Ce este guvernarea electronică?”, fluturași (flyers), calendare etc.

Guvernul (asistat de proiect) a creat un mediu favorabil pentru dezvoltarea electronică prin elaborarea și aprobarea documentelor naționale strategice cadrului legal privind implementarea semnăturii digitale și a documentelor electronice și întreprinderea acțiunilor în vederea instruirii funcționarilor publici în domeniul TIC și sporirea nivelului de conștientizare a beneficiilor oferite de guvernarea electronică.

Bugetul proiectului în mărime de 70 000 dolari SUA (sumă acordată de Guvernul Japoniei) a fost folosit integral pentru asistența tehnică. Fondurile adiționale care au atins suma de 550 868 USD (130 572 – Fundația SOROS și 267 624 - fondul de Trust PNUD, 152 671 – Guvern) au fost mobilizate pentru realizarea obiectivelor extinse și pentru continuarea activităților de proiect.

Promovarea guvernării electronice și a accesului la informație a fost o primă prioritate pentru Guvernul Republicii Moldova în contextul desfășurării reformei administrației publice centrale și a activităților de descentralizare; TIC sunt un instrument important pentru aceste reforme. PNUD a identificat necesitatea asistenței în dezvoltarea serviciilor, iar Proiectul respectiv a formulat un șir de concluzii:

- utilizarea limitată a semnăturii digitale de către cetățeni și mediul de afaceri din cauza costului și a procedurii de obținere a semnăturii digitale ar putea deveni un impediment în utilizarea pe scară largă a serviciilor electronice create;

- participarea activă a Aparatului Guvernului, a Ministerului Dezvoltării Informaționale, a Academiei de Administrare Publică și exprimarea clară a pozițiilor politice sunt factorii-cheie pentru implementarea rezultatelor obținute de proiect;

- Guvernul Republicii Moldova are nevo-

ie de sprijin în continuare în vederea instruirii și certificării funcționarilor publici în baza materialelor didactice și a mecanismelor de certificare elaborate, precum și în elaborarea instrumentelor de instruire electronică pentru funcționarii publici;

- implementarea guvernării electronice urmează să fie efectuată și coordonată cu activitățile legate de reforma autorităților administrației publice centrale, condusă de Aparatul Guvernului și finanțată de un anumit număr de donatori;

- fortificarea capacităților funcționarilor publici este un aspect important în sprijinul acordat, acesta fiind unul dintre obiectivele orientate spre funcționarea cu succes a sistemului e-Guvernare;

- se recomandă implicarea tuturor părților interesate în elaborarea viitoarelor proiecte privind implementarea guvernării electronice;

- păstrarea datelor despre experții calificați ce ar putea să se implice în acțiunile ad-hoc ce solicită pregătire specială pentru formularea sarcinilor.

Există un număr de documente strategice utilizate în dezvoltarea electronică (SCERS, Strategia Electronică Națională, Planul de acțiuni Moldova-UE). Elaborarea Strategiei naționale de edificare a societății informaționale în Republica Moldova (pentru anii 2005-2010) www.emoldova.md.

Obiectivul strategic al Proiectului PNUD – Guvernul Republicii Moldova a fost de a acorda asistență Guvernului Republicii Moldova în implementarea componentei e-Guvernare a Strategiei naționale de edificare a societății informaționale, la implementarea căreia se vor obține rezultate pe termen lung: (i) reducerea sărăciei prin sporirea competitivității și productivității economice; (ii) consolidarea și extinderea practicilor democratice prin intermediul guvernării electronice; (iii) integrarea profundă în procesele și structurile europene.

Cât s-a reușit de facto la încheierea acestui proiect, rămâne să decidă fiecare cetățean al Republicii Moldova.

Referitor la e-servicii, pentru mulți deja nu mai sunt noi noțiunile de **ghiseu unic, port-moneu electronic și semnătura digitală**, lucruri care devin accesibile și pentru cetățeni.

Acțiunile întreprinse de R. Moldova pentru edificarea unei societăți informaționale oferă răspunsuri la multe întrebări. În mod tradițional, în cele mai multe țări din lume, cetățenii au o imagine negativă despre serviciile autorităților publice, fiind, adesea, nemulțumiți de procedura și modul prestării acestora. Atunci când urmează să intre în contact cu o instituție guvernamentală, ei se gândesc, mai curând, la cozi interminabile, ore lungi de așteptare, proceduri încurcate și o birocrație de nepătruns. Interacțiunea cu aceste instituții este privită întotdeauna ca fiind una frustrantă. Mulți cetățeni se plâng că pierd o groază de timp, bani și nervi pentru a obține un certificat, o autorizație sau chiar o informație de la o instituție de stat și că, uneori, sunt nevoiți să dea și mită pentru aceasta.

Pe de altă parte, funcționarii publici consumă foarte mult timp pentru obținerea unei informații de la alte instituții guvernamentale decât cele la care sunt angajați, ceea ce scade din randamentul muncii lor. Pentru a schimba percepția (și realitatea) negativă, guvernele lumii acordă tot mai multă atenție nevoilor cetățeanului atunci când își modernizează structura și/sau modifică serviciile oferite. Aceste schimbări sunt motivate tot mai mult de dorința de a oferi o deservire de înaltă calitate, iar soluțiile sunt oferite de Guvernarea electronică. Altfel spus, toți cei care dispun de o conexiune la Internet, acasă sau la serviciu, precum și cei care accesează Internetul din locuri publice, pot să-și rezolve problemele în fața calculatorului, fără a se mai deplasa la ghișeu unei instituții de stat.

Guvernarea electronică constă în interacțiunea cetățenilor cu instituțiile publice de orice nivel, precum și comunicarea acestor instituții între ele prin intermediul mijloacelor electronice. Informarea asupra proiectelor de lege aflate în discuție și emiterea de păreri din partea cetățenilor, plata taxelor de către contribuabili, completarea unor plângeri și petiții online, descărcarea unor formulare administrative - toate acestea reprezintă mijloace eficiente puse de către stat la dispoziția cetățenilor, pentru ca ei să-și poată exercita drepturile lor fundamentale. Guvernarea electronică este o componentă de bază a societății informaționale și contribuie la con-

solidarea democrației și a instituțiilor statului de drept. R. Moldova, cu sprijinul donatorilor și bazându-se pe cele mai bune practici din lume, a întreprins mai multe acțiuni pentru edificarea unei societăți informaționale. R. Moldova tinde să se alinieze la cerințele Comunității Europene, care a propus o listă din 20 de servicii publice ce urmează a fi prestate cetățenilor și agenților economici prin intermediul mijloacelor electronice.

Actualmente, sunt realizate un șir de sisteme informaționale automatizate de importanță statală, cum ar fi „e-ședința Guvernului”, „Sistemul integrat de circulație a documentelor electronice”, „Portalul Guvernamental”, „e-Declarații”. Prin intermediul acestui ultim serviciu, cetățenii și agenții economici pot depune rapoartele fiscale prin Internet, fără a se mai deplasa la Serviciul Fiscal de Stat.

Prestarea unor servicii electronice poate fi efectuată prin intermediul portalului serviciilor electronice al ministerului (www.e-service.mdi.gov.md), cetățenii pot efectua comenzi și completa formularele necesare pentru solicitarea celui de-al doilea pașaport al cetățeanului R. Moldova, pentru înregistrarea unei întreprinderi individuale, schimbarea numelui sau prenumelui, pentru solicitarea altor certificate cu privire la starea civilă etc.

În prezent, se lucrează asupra lansării Registrului resurselor informaționale de stat, care ar asigura implementarea sistemului de prestare a serviciilor publice după principiul „ghișeului unic”, ceea ce presupune ca cetățeanul să solicite și să primească informația sau documentul necesar printr-un singur punct de intrare. De asemenea, se întreprind măsuri pentru exploatarea posibilităților de achitare a serviciilor electronice și altor tipuri de servicii prin intermediul terminalelor, cardurilor bancare și a telefoniei mobile, utilizând „portmoneul electronic” pentru stimularea utilizării semnăturii digitale.

Pentru realizarea Planului de acțiuni „Moldova electronică”, a fost creat Fondul pentru realizarea Strategiei naționale de edificare a societății informaționale. În 2007-2008, prin intermediul acestui Fond, au fost alocate din Bugetul de stat peste 34 mln. lei. Această sumă a fost repartizată pentru finanțarea a circa 40 de proiecte privind elaborarea și im-

plementarea sistemelor și resurselor informaționale de importanță statală. În opinia ministrului TI, "fondul creat nu poate acoperi toate cheltuielile necesare pentru edificarea societății informaționale și, astfel, la realizarea proiectelor în domeniul dezvoltării tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) sunt atrase și surse extrabugetare, donații etc."

Pentru ca oamenii să beneficieze de informații și servicii publice în regim nonstop, iar autoritățile să asigure transparența actului de guvernare, în luna august 2010, Guvernul Republicii Moldova a creat **Centrul de guvernare electronică**. Centrul de guvernare electronică devine promotorul principal al e-Guvernării și al inițiativelor de transformare sectorială care răspund mai bine nevoilor cetățenilor și care contribuie la afirmarea unui Guvern mai accesibil, mai productiv și mai conectat la rețele.

Centrul de guvernare electronică este o instituție publică înființată de către Guvernul Republicii Moldova în august 2010, pentru ca cetățenii R. Moldova să beneficieze de informații și servicii publice în regim nonstop, iar autoritățile să asigure transparența actului de guvernare, prin utilizarea și promovarea tehnologiilor informaționale în sectorul public.

Implementarea eGuvernării are un impact mai larg asupra vieții economice, sociale și politice a statului și nu se limitează doar asupra beneficiarilor săi. Rezultatul este o creștere a gradului de informatizare, cu toate efectele benefice ale acestei creșteri. Impactul indirect, pozitiv al eGuvernării asupra societății este evident în domeniul competitivității și creșterii economice, precum și asupra creării de noi locuri de muncă. Aceasta se datorează, în general, faptului că eGuvernarea implică, cel puțin, două elemente fundamentale pentru acest impact mai larg – informatizarea agențiilor și a beneficiarilor și dobândirea de noi cunoștințe profesionale aferente, atât de către personalul agențiilor (funcționari publici, medici, juriști, profesori etc.) cât și de către beneficiari. Este imposibil de cuantificat în totalitate impactul direct al eGuvernării asupra beneficiarilor săi (problema acestei cuantificări fiind similară cu cea a cuantificării impactului informatizării

societății asupra acelei societăți), în principal, datorită efectelor calitative (cum ar fi senzația de satisfacție, creșterea abilităților profesionale, apariția de noi facilități sau servicii, sau reducerea corupției și fraudei). Dar unele efecte directe pot fi cuantificate, cum ar fi în cazul în care se apreciază numărul de ore „scutite” de beneficiar (care nu mai trebuie să se ducă la agenții), reducerea costurilor agenției pentru procesarea unor cereri sau reducerea personalului minim necesar al unei agenții. Concluzia generală a studiilor făcute asupra impactului eGuvernării este că eGuvernarea merită să fie implementată și că aceasta aduce beneficii evidente la nivelul vieții economice, sociale și politice a întregii țări.

Programul strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare) a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 710 din 20 septembrie 2011. Aprobarea documentului reprezintă o condiție a Acordului de Finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării agendei de Transformare electronică a guvernării. Programul pune în aplicare prevederile Strategiei naționale de edificare a societății informaționale "Moldova Electronică" și Concepția guvernării electronice.

Documentul stabilește obiectivele procesului de e-Transformare și oferă o viziune unificată privind modernizarea serviciilor publice și eficientizarea activității guvernării prin intermediul tehnologiilor informaționale (TI). Totodată, Programul strategic de modernizare tehnologică a guvernării pune bazele unei abordări coordonate asupra investițiilor inteligente în TI și sporește capacitatea TI din sectorul public.

În baza Programului de e-Transformare vor fi realizate investiții inteligente în tehnologii informaționale. TI vor fi utilizate pe scară largă în sectorul public, urmărind:

- modernizarea sectorului public în beneficiul cetățeanului și dezvoltarea unui sector privat dinamic și competitiv prin digitalizarea serviciilor publice până în 2020;
- creșterea transparenței și eficienței procesului de guvernare prin integrarea tehnologiilor informaționale inteligente utilizate de către instituțiile administrației publice centra-

le și deschiderea datelor guvernamentale cu caracter public;

- scăderea costurilor implicate de tehnologiile informaționale utilizate de sectorul public.

Ministerele și agențiile guvernamentale au prezentat Centrului de guvernare electronică (CGE) 70 de propuneri de proiecte privind digitalizarea serviciilor publice în anul 2012.

Procesul de selectare a serviciilor electronice, organizat în câteva etape, se va încheia în luna noiembrie. Inițial, un grup de lucru compus din reprezentanți ai CGE și cei ai coordonatorilor pentru e-Transformare va examina ofertele în baza unor criterii care includ, între altele, relevanța, eficacitatea, durabilitatea, dar și mărimea costului de implementare mai mic de 200 000 USD.

Proiectele vor fi dezbătute cu societatea civilă și cetățenii, după care va fi elaborată o listă scurtă cu e-Servicii prioritare pentru fiecare sector. Decizia finală privind finanțarea proiectelor de servicii electronice va aparține Comisiei Naționale pentru e-Transformare, prezidată de Primul-Ministru, Vlad Filat.

Centrul de guvernare electronică a inițiat procesul de consultări cu societatea civilă în vederea aplicării Planului de acțiuni pentru un **Guvern deschis**. Documentul are în vedere o serie de angajamente pe care Guvernul și le-a asumat în efortul de asigurare a transparenței și combatere a corupției. Planul de acțiuni va fi prezentat la forul global al **Parteneriatului pentru Guverne deschise**, care se va desfășura în luna aprilie în Brazilia.

„Parteneriatul pentru Guverne deschise” este o alianță globală între guverne ce susține și aplică principiile dreptului omului și ale țărilor din Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, propune și dezvoltă măsuri concrete pentru promovarea transparenței guvernării și aplicării inovațiilor tehnologice în beneficiul cetățenilor. Statele semnatare împărtășesc un set de valori comune: pledează pentru ca cetățenii să beneficieze de mai multă deschidere și transparență din partea guvernului, recunosc și sprijină efortul țărilor aflate în stadii diferite de promovare a transparenței guvernamentale, luptă împotriva corupției și cred în puterea cetățenilor și a tehnologiei informației. 38 de executive au

subscris la „Parteneriatul pentru Guverne deschise”. Republica Moldova se numără printre acestea, iar la forul din Brazilia va adera oficial la inițiativă.

Consultările cu societatea civilă reprezintă un element important în elaborarea planului de acțiuni. ONG-urile pot veni cu sugestii și comentarii legate de acțiunile guvernului la capitolul transparență, acces la informație, servicii și gestiunea resurselor publice. ONG-urile interesate să participe la consultări sunt încurajate să contacteze Centrul de guvernare electronică. Coordonatoarea inițiativei „Guvern deschis” este Irina Tisacova: irina.tisacova@egov.md, telefon 250-487.

În această ordine de idei, vine și lansarea portalului **„Guvern către cetățeni”** (G2C): implementarea inițiativei „Accesul la datele guvernamentale cu caracter public”; lansarea portalului WWW.DATE.GOV.MD; implementarea unei infrastructuri tehnologice moderne pentru Guvern în baza platformei CLOUD COMPUTING (sistem care eficientizează procesele operaționale și reduce costurile de echipament, licență, întreținere).

Accesul liber la datele guvernamentale cu caracter public reprezintă o inițiativă inovatoare în cadrul guvernelor, societății civile și comunităților de tehnologii informaționale și de comunicații (TIC) din întreaga lume. Este vorba de plasarea online a datelor guvernamentale în formate standard. Acțiunea a fost lansată cu scopul de a apropia autoritățile de cetățeni. Astfel, eforturile autorităților devin transparente, iar cetățenii pot participa activ la procesul de luare a deciziilor.

În concluzie, putem afirma că cercetarea impactului eGuvernării asupra vieții sociale, politice și economice a statului demonstrează că eGuvernarea în sensul corect al cuvântului aduce beneficii la nivelul vieții întregii țări:

- implementarea eGuvernării are un impact major asupra vieții sociale și politice a statului, dar și asupra vieții economice;

- eGuvernarea implică creșterea gradului de informatizare, cu toate efectele benefice ale acestei creșteri;

- impactul indirect al eGuvernării presupune creșterea economică și competitivitatea, care aduce după sine crearea a noi locuri de muncă;

- eGuvernarea impune informatizarea atât a agențiilor cât și a beneficiarilor, și dobândirea de noi cunoștințe profesionale aferente, atât de către personalul agențiilor (funcționari publici, medici, juriști, profesori etc.) cât și de către beneficiari;

- dar cele mai mari beneficii sunt serviciile de calitate către populația țării, care elimină birocrația și, mai mult ca atât, oferă transparență, încredere, precum și implicarea cetățenilor în actul de guvernare.

NOTE

¹ Hotărârea Guvernului nr. 733 din 28 iunie 2006 privind Conceptul e-Guvernare, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.106-111/799 din 14.07.2006.

² Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 916 din 06.08.2007, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.127-130/952 din 17.08.2007.

³ Ordinul Ministerului Dezvoltării Informaționale nr. 99 din 08.08.2006 (www.mdi.gov.md).

BIBLIOGRAFIE

1. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Politicii de edificare a societății informaționale în Republica Moldova nr. 632 din 08.06.2004, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 96-99/789 din 18.06.2004.

2. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova privind Strategia Națională de edificare a societății informaționale - „Moldova electronică” nr. 255 din 09.03.2005, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 46-50/336 din 23.03.2005.

3. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova privind aprobarea Concepției sistemului informațional automatizat „Registru de stat al populației” și Regulamentului cu privire la Registrul de stat al populației nr. 333 din 18.03.2002, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 43-45 din 28.03.2002.

4. Concepția guvernării electronice, aprobată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.733 din 28 iunie 2006, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.106-111, art.799.

5. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 710 din 20 septembrie 2011 cu privire la aprobarea Programului strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare).

6. Proiectului „e-Transformare al guvernării”, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 131-133, art. 425.

7. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 195 din 04.04.2012 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru o Guvernare deschisă pe anii 2012-2013, publicat la 06.04.2012, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 65-69, art. nr. 224.

8. <http://www.egov.md/>

9. <http://itmoldova.com>

Prezentat: 2 mai 2012.

E-mail: gherman.teodora@gmail.com